

Pasja vzgoja skozi pozitivno motivacijo

Pasja psihologija
Raziskovalna naloga

Avtor: Tjaša Petrovič

Mentor: Mihaela Cajnko Gojkošek

Somentor: Adriana Petrovič

Ptuj, 2020

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem mentorici Mihaeli Cajnko Gojkošek za pomoč in vložen čas pri nastanku raziskovalne naloge. Somentorici, Adriani Petrovič, ki me je med nastankom raziskovalne naloge vodila in usmerjala. Inštruktorici Manci Smolnikar iz Zavoda za vzgojo psov Alfakan in tečajnikom Alfakana, ki sem jih anketirala.

Vsebina

POVZETEK	5
ABSTRACT	6
UVOD	7
2 TEORETIČNI DEL	8
2.1 Pozitivna motivacija ali uporaba sile?	8
2.1.1 Pozitivna motivacija	8
2.1.1 Uporaba korekcij	8
2.2 Pasja psihologija	9
2.2.1 Telesna govorica	9
2.3 Alfakan sistem pozitivne motivacije	10
2.3.1 Preventiva	10
2.3.1.1 Notranja preventiva	11
2.3.1.1 Zunanja preventiva	11
2.3.2 Učni proces	12
2.3.2.1 Socializacija	12
2.3.3 Pasji talenti	13
2.4 PROJEKT »RUMENI PES«	15
3 EMPIRIČNI DEL RAZISKOVALNE NALOGE	16
3.1 Osnovni podatki o raziskavi	16
3.1.1 Namen raziskave	16
3.1.2 Populacija in vzorec	16
3.1.3 Metode dela	16
3.1.4 Pripomočki	16
3.1.5 Hipoteza	16
4 REZULTATI IN RAZPRAVA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA	17
4.1 Razprava	19
5 ZAKLJUČEK	20
6 PRILOGE	21
7 VIRI IN LITERATURA	25

Kazalo slik

Slika 1: Počivanje v boksu

Slika 2: Borbena igra v okolju brez motenj

Slika 3: Borbena igra v okolju brez motenj

Slika 4: Projekt »Rumeni pes«

Slika 5: Starost anketirancev

Slika 6: Pri kateri starosti vašega psa ste se začeli ukvarjati z njegovo vzgojo?

Slika 7: Kako bi ocenili vaše izkušnje z uporabo Alfakan sistema pozitivne motivacije?

Slika 8: Zakaj ste se odločili za vzgojo z uporabo pozitivne motivacije?

Slika 9: Kaj vam je pri vzgoji z uporabo pozitivne motivacije všeč?

POVZETEK

V raziskovalni nalogi bom podrobno predstavila sistem pozitivne motivacije slovenskega zavoda za vzgojo psov Alfakan. Za lažje razumevanje celotnega sistema, se bom poglobila predvsem v naravo in v psihologijo psov. Odločila sem se raziskati takšen način dela, s katerim želena vedenja nagradujemo, neželena vedenja pa že preprečimo, saj menim, da z ustrahovanjem psa in uporabo sile do želenih vedenj na dolgi rok ne bo prišlo.

Namen raziskave je ozaveščanje vodnikov psov in tistih, ki se za psa šele odločajo, o smiselnih in humanih pristopih k pasji vzgoji.

Pri raziskovanju mi je bil v pomoč intervju z inštruktorico Zavoda za vzgojo psov Alfakan, Manco Smolnikar, ki ima tudi lastne izkušnje z reaktivnostjo. Opravila sem spletno anketo, ki sem jo izvedla med Alfakanovimi tečajniki.

Pridobila sem veliko novega znanja na področju pasje psihologije in vzgoje. Moja glavna ugotovitev je, da se vedno več ljudi odloča za sistem pozitivne motivacije, ker prinaša rezultate na dolgi rok, gradi na povezavi med lastnikom in psom in najpomembnejše, pes uživa v delu in aktivnostih z lastnikom.

Ključne besede: psi, sistem, pozitivna motivacija in vzgoja

ABSTRACT

In this research project, we will describe the system of positive motivation, created by the Slovenian institute for dog training Alfakan. For a better understanding of the whole system, we will above all, research the nature and psychology of dogs. We have decided to research dog training, which rewards correct behaviour and prevents unwanted behaviour. We think that, scaring a dog and using force will perhaps lead to positive results, however only after a longer period is and thus not considered an appropriate manner to change dog behaviour.

The purpose of this research is raising awareness to dog owners and people, who are still deciding whether to get a dog, as well as meaningful and humane approaches to dog training.

During the research I conducted an interview with a dog instructor at Alfakan, Manca Smolnikar, who also has own experiences with reactivity. I also made an online survey for Alfakan students.

I gained a lot of knowledge on dog psychology and training. My main conclusion is that many people are deciding to work with the system of positive motivation, because it brings results for a long period, it strengthens the bond between owners and dogs and most importantly, dogs enjoy working and different activities with owners.

Key words: dogs, system, positive motivation and dog training

1 UVOD

Povod za pisanje in nasploh poglobljeno zanimanje o tej temi je zagotovo sestrin Bostonski Terrier, ki sliši na ime Corni. Corni ima hude težave z reaktivnostjo do ljudi in psov. Preden se je sestra odločila reševati vedenjske težave z uporabo Alfakanovega sistema pozitivne motivacije, se je več mesecev neuspešno posluževala drugih, precej različnih metod dela. Pri premagovanju strahov njenega psa sicer nikoli ni uporabljala averzivov ali sile. Skozi lastne izkušnje je tako ugotovila, da je pomembno, da se držimo enega sistema, da psa ne zmedemo. S pomočjo uporabe Alfakan sistema pozitivne motivacije je napredek bil očitno viden, še vedno pa pridno delamo in smo na dobri poti do premagovanja njegovih strahov.

Poznavanje pasje telesne govornice je na vsakodnevnih sprehodih s Cornijem zelo pomembno. Kadar nakaže, da se v položaju počuti nelagodno in je motnja preveč blizu, se postopoma odmaknemo od situacije in Corniju zagotovimo njegov osebni prostor. Zato se bomo v teoretičnem delu naloge posvečali pasji psihologiji. Prav tako sem se poglobila v tri točke Alfakan sistema, ki se jih moramo držati, da bomo pri vzgoji ali prevzgoji psa uspešni. Predstavljena je preventiva, učni proces in pasji talenti, s katerimi zadovoljujemo pasje nagone.

Med raziskovanjem sem opravila spletno anketo. V anketi so me zanimale izkušnje pasjih lastnikov z uporabo Alfakan sistema pozitivne motivacije.

Zastavila sem si hipotezo: "Z uporabo sistema pozitivne motivacije psi vseh starosti lažje in z veseljem delajo, kar se kaže tudi v rezultatih."

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Pozitivna motivacija ali uporaba sile?

2.1.1 Pozitivna motivacija

Avtorja knjige *Unleashing your dog*, Marc Bekoff in Jessica Pierce, sta v raziskavi, kjer sta opazovala obnašanje psov in lastnikov v pasjih parkih, ugotovila, da ljudje s svojimi psi pogosteje uporabljajo besedo ne, kot besedo ja. Marc Bekoff je skozi svojo raziskavo dokazal, da so kar 83 % časa ljudje psom preprečevali dejanje in samo 17% časa rekli nekaj pozitivnega in potrdili dejanje.

Učni proces psa skozi pozitivno motivacija zahteva od nas več, saj oblikujemo in nagrajujemo pravilna vedenja. Nikakor ne smemo pozabiti na preventivo, da se neželjeno vedenje ne pojavlja več. Tako razbijamo stare vzorce in kreiramo nove vzorce želenih vedenj. S pravilno uporabo preventive se v procesu prevzgoje izognemo averzivom, zastarelim metodam, oziroma spremembam nepravilnega vedenja psa. Metode, ki imajo sicer zaradi povzročanja takšne in drugačne bolečine, hitre učinke. Zato je uporaba pozitivne motivacije bistveno bolj zahtevna. Vseeno pa ima za psa ter za naš odnos s psom več prednosti, kot pa hitri rezultati doseženi s silo.

Prevzgoja in nasploh učenje psa skozi pravilno zasnovan sistem pozitivne motivacije prinaša na psu vidne, pozitivne rezultate, večjo željo po delu, večjo natančnost, pozornost, več samozavesti in daljše ter prijetnejše treninge. Hitri rezultati z uporabo averzivov rušijo predvsem naš odnos s psom in čeprav bo pes hitreje opustil staro vedenje, lahko v procesu treninga postane nesamozavesten, počasen, negotov in površen.

(Pozitivna motivacija zahteva več, 2019)

Če v psa ne vložimo truda, od njega ne moremo pričakovati, da se vede, kakor želimo mi. Vložen trud je izbira vsakega posameznika. Ljudje se moramo zavedati, da brez vloženega dela željenih rezultatov ne bo. Inštruktorica pasje vzgoje pri Zavodu za vzgojo psov Alfakan, Manca Smolnikar, je imela lastne izkušnje z reaktivnostjo. Proces premagovanja vedenjskih težav njenega kužka, Majka, je zahteval precej potrpljenja. Z Manco sem opravila intervju, v katerem je opisala svojo izkušnjo: »Všeč mi je, ker sva se skozi delo in ta sistem z Majkom še bolj povezala in hkrati po nekaj začetnih težkih trenutkih začela vse bolj in bolj uživati v pravzaprav kar zakomplicirani situaciji.«

2.1.2 Uporaba korekcij pri vzgoji

Manca Smolnikar je v intervjuju dejala: »Pri pozitivni motivaciji stremimo k temu, da se psi pri delu počutijo dobro, da poskrbimo za njihove nagone in počutje ob prevzgoji. To pa zagotovo ne moremo trditi pri psom neprijaznih korekcijah. Vsaj ne pri takem načinu, ki ga večina ljudi uporablja.«

(Manca Smolnikar, intervju)

Učni proces z uporabo korekcij je počasnejši in ima veliko negativnih vplivov na psa v primerjavi s pozitivno motivacijo. Z ustrahovanjem dosežemo le slabo samopodobo in samozavest psa. Odnos med lastnikom in psom se slabša. Če na videz korekcija spremeni vedenje, ne pomeni, da ga bo dolgoročno.

(Korekcije pri vzgoji psa? Pozitivna motivacija ali uporaba sile?, 2020)

2.2 Pasja psihologija

Za lažje sodelovanje z našimi psi moramo razumeti in prepoznati, kaj nam skozi svoje vedenje sporočajo. Zato sem se odločila, da bom raziskala pasjo telesno govorico.

2.2.1 Telesna govorica

Psi se na dražljaje iz okolja odzivajo različno, odreagirajo šele takrat, kadar so v to primorani. V nasprotnem primeru se konfliktom zmeraj poskušajo izogniti. To izražajo skozi svojo telesno govorico. Enako kot pri ljudeh, obnašanje psa se spreminja glede na situacijo, v katero so postavljeni.

Nelagodno počutje psa v dani situaciji se kaže z miritvenimi signali. Miritveni signali so znaki, ki nam jih psi sporočajo skozi svojo telesno govorico. Z njimi nam sporočajo, da se želijo odmakniti od situacije, ker jim je nelagodno, čutijo strah, tesnobo, stres. Nelagodno počutje ter željo po umiku nam sporočajo skozi njihov način sporazumevanja. Najpogosteje spregledani miritveni signali so:

- oblizovanje,
- zehanje,
- cmokanje,
- vihanje robov ustnic (smejanje),
- dvig sprednje tačke,
- pogledovanje vstran,
- napeta telesna govorica.

Vedenje psa je lahko posledica nagonov in/ali navade, določene reakcije psa pa so lahko posledica spregledanih miritvenih signalov.

(Govorica psov – miritveni signali pri psu, 2018)

2.3 Alfakan sistem pozitivne motivacije

Vsak sistem pasje vzgoje je samosvoj in ima svoja načela. Ljudje se s poplavami informacij, ki prihajajo iz medijev, hitro izgubimo v iskanju tistega, s katerim bomo pri vzgoji psa uspešni. Pri Alfakanu tečajev ne izvajajo na poligonu. Ne sledijo načelom »klasičnega šolanja psa.« Delajo na vzgoji psov, na prvem mestu pa na vzgoji vodnikov psov.

Šolanje in vzgoja sta dva različna pojma. Vzgoja zajema veliko področij, od zaupanja med lastnikom in psom do zadovoljevanja pasjih nagonov. Traja skozi celo pasje življenje.

Sistem je bil oblikovan iz strani ustanovitelja Alfakana, Jureta Pribičeviča in takratnega člana, soustanovitelja, Davida Pogačnika. Oblikovan je bil na podlagi lastnih izkušenj vzgoje ter prevzgoje tisočih psov po celotni Sloveniji in v tujini. Kar loči Alfakanov sistem od drugih sistemov pozitivne motivacije je predvsem to, da ne gre za permisivno vzgojo kjer se psu pusti, da dela, kar hoče. Ko naredi nekaj pravilno, se to potrjuje, vendar celoten sistem temelji na preventivi. Kuža se sploh nima možnosti učiti narobe, ko pa ga v aktivnem učnem procesu nekaj učimo, takrat pa uporabljamo nagradno, ki smo jo že predhodno izoblikovali postopoma v različnih okoljih.

(Pribičevič, 2018)

2.3.1 Preventiva

Jessica Pierce in Marc Bekoff (knjiga *Unleashing your dog*, 2019, str. 39) navajata, da si je »velikokrat pri učenju psa potrebno zapomniti, da moramo za spremembo vedenja svojega psa, spremeniti tudi lastno.« S trditvijo se strinjam, predvsem zaradi tega, ker ljudi pri vzgoji psov pogosto premamijo čustva. Doma jim ne postavljajo omejitev, ker si 'psi zaslužijo svobodo.' Psi si zaslužijo svobodo, le do neke meje. V njihovi svobodi, predvsem, če pes ni pod kontrolo, se bodo učili narobe in potrevali neželena vedenja.

Kaj sploh je preventiva? Pojem preventiva pri vzgoji psa pomeni živeti s psom, da se nima možnosti učiti narobe. Psi so bitja nagonov, vedno delajo to, kar jim prinaša največ zadovoljstva. Učijo se 24 ur na dan, zato je pomembno, da preventivo izvajamo v notranjih prostorih, doma in v zunanjih okoljih, na primer na sprehodih ali na dvorišču. Kjer koli se kuža giblje, dokler ni vzgojen.

(Pozitivna motivacija v Alfakan sistemu, 2017)

2.3.1.1 Notranja preventiva

Pri notranji preventivi psa omejimo na en prostor. Velikokrat se pri omejitvah uporablja pasji boks, ograja ali privez. Seveda ga na kotiček moramo navajati postopoma, da bo pes to povezal z nečim prijetnim. V tem kotičku naj pes počiva in ima svoj mir. Psa nikoli ne zapiramo ali vežemo na njegov prostor s prisilo ali kot kazen, kot posledica nam ne želenega vedenja.

(Pasji boks – zapor ali udoben pasji kotiček?, 2019)

Slika 1: Počivanje v boks.

(Vir: Lasten, 2020)

Dodajam še misel Sabine Starihe Pipan, ki je v svoji knjigi, Vzgojimo psa učinkovito, a prijazno (2013, str. 28) napisala: »Ljubezen ni razvajanje. Ljubezen pomeni, da se bomo potrudili in psu postavili meje ter ga naučili samoobvladovanja.«

2.3.1.2 Zunanja preventiva

Pri zunanji preventivi uporabljamo dolg povodec. Pes je svoboden, hkrati pa imamo popoln nadzor nad psom in si zagotovimo, da ne pride do nezgode. Vedno moramo gledati naprej in predvideti situacijo.

Pri vzgoji psa je izjemno pomembna potrpežljivost. Ljudje silijo v ekstremna okolja zelo hitro. S hitrimi in z nepremišljenimi srečanji z drugimi motnjami se lahko razvije strah in druge frustracije. Psu dajte čas in se postopoma premikajte v stresna okolja. Tako si boste preventivno zagotovili, da do teh težav sploh ne pride.

(Pribičevič, 2018)

2.3.2 Učni proces

Preden se sploh lotimo učenja psa in ko smo v svoje življenje že pravilno umestili preventivo, moramo psa pripraviti na učni proces. Če pes ni pripravljen in nima želje po delu, se lahko hitro znajdemo v začaranem krogu. Pri Alfakan sistemu se kot orodje za nagrajevanje zelenih vedenj v začetku uporablja osnovna hrana psa, njegovi dnevni obroki, brez raznih priboljškov, pasjih poslastic in podobno. Sistem hranjenja iz roke izhaja iz čiste narave psov. V naravi si je pes primoran plen poiskati, ga uloviti ter se z njim boriti. Če ni uspešen, ostane brez obroka. Pri grajenju želje po delu lahko sicer upoštevamo tri nagone. Nagon po preživetju – nagrada hrana. Nagon po plenu – nagrada igra. Krdelni nagon – nagrada naša pozornost. Ker je nagon po preživetju zagotovo eden izmed najpomembnejših nagonov, nagon katerega kuža mora izpopolniti, da lahko preživi, se pri Alfakan sistemu za lažji začetek opirajo na tega. Kasneje se seveda kot orodje za nagrajevanje uporablja tudi igra ter naša pozornost. A do pravilne igre in do želje po pozornosti ter po sodelovanju v vseh okoljih moramo sploh priti.

Začetek dvigovanja želje pri psu se zmeraj odvija v okolju brez motenj, torej v domačem okolju. V prvem tednu od psa ne zahtevamo nič, želimo si le, da pokaže željo. To naredimo tako, da njegov dnevni obrok razdelimo na toliko delov, kot je družinskih članov. Psa vzgaja družina. Razdelitev nalog med družinskimi člani je ključnega pomena, da smo pri vzgoji prisotni vsi. Vsak družinski član bi si naj čez dan vzel nekaj minut za hranjenje psa iz roke. To počnemo tako: v torbico za hrano si damo del dnevnega obroka, psu ponudimo hrano iz roke. Možna sta dva odziva. Hrano si želim – pes začne hrano jesti, ali hrane si ne želim – pes hrane ne vzame, se obrne ali odkoraka v stran. V drugem primeru psa ne prosimo in ga ne silimo, tisti del obroka, ki ga je zavrnil, pospravimo nazaj v pakiranje. Tega dela obroka torej več tisti dan ni. Tako ponavljamo, dokler kuža hrane ne vzame. Če jo vzame že takoj v začetku, pomeni, da si hrane želi. Hranimo dokler nam ne zmanjka tistega dela obroka, oziroma dokler je želja psa na vrhuncu. To upoštevamo pri čisto vsaki vaji. Če prekinemo vajo, ko si pes najbolj želi, si bo naslednjič želel še bolj. Če jo prekinemo takrat, ko se že dolgočasi in želja več ni tako velika, si bo naslednjič želel manj.

Cilj učnega procesa je, da pes dela z veseljem.

(Pozitivna motivacija v Alfakan sistemu, 2017)

2.3.2.1 Socializacija

V knjigi *Unleashing your dog* (2019, str. 12) avtorja Marc Bekoff in Jessica Pierce navajata: "Psi se pogosto borijo, da bi se prilagodili človeškemu okolju. Živijo v okolju, ki jim onemogoča sproščanje stresa in tesnobe."

Psi, kateri lastniki onemogočajo navajanje na okolja z motnjami, bodo v urbanih okoljih negotovi in plašni. Navajanje na različna okolja je ključnega pomena pri socializaciji psa. Pomembno je, da ne prehitevamo z učnim procesom in psa počasi in učinkovito navajamo na motnje, ki ga domnevno ogrožajo.

(Vzgojimo psa, učinkovito, a prijazno, 2013)

Pri zavodu za vzgojo psov Alfakan vse svoje skupinske tečaje izvajajo v urbanih okoljih. Psi se spoznavajo z realnimi življenjskimi situacijami. V vsakdanjem življenju s psom nam je tako lažje.

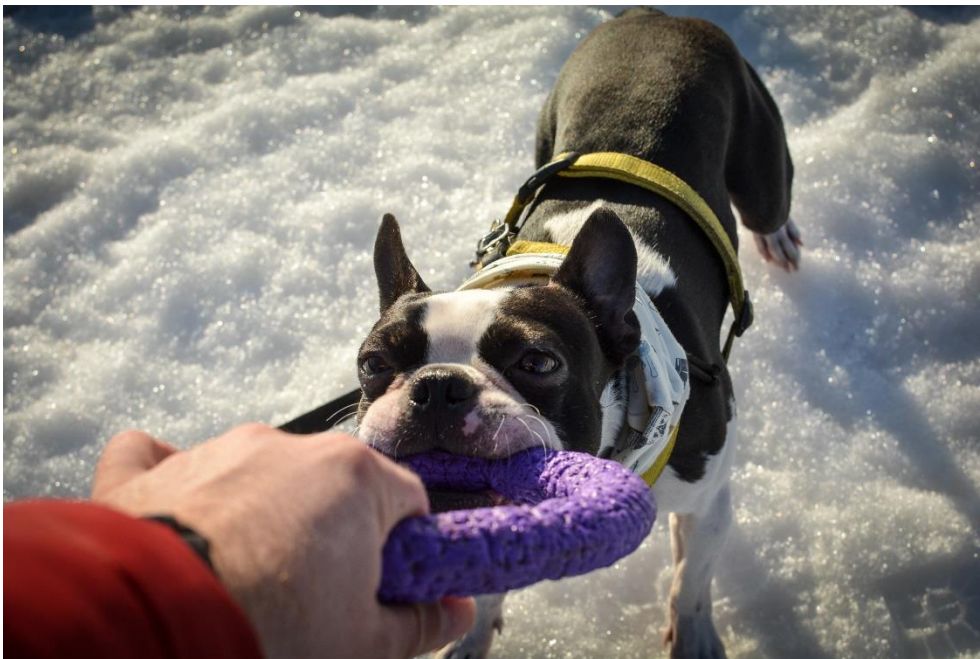
2.3.3 Pasji talenti

Pasje zaposlitve in zadovoljevanje pasjih nagonov so ena izmed najbolj zanemarnjenih tem. Poleg vzgoje je zelo pomembno, da na dnevni bazi zadovoljujemo nagone, ter psa tako navežemo nase, ga zaposlimo in zadovoljimo. Posledično več ne bo imel niti energije, niti želje, da si delo za sproščanje nagonov poišče sam, v obliki vedenj, ki nam najverjetneje ne bodo po godu (kopanje lukenj, preganjanje mačk, divjadi, lajanje in zaganjanje, preskakovanje ograje, vlečenje na povodcu in podobno).

Psi so živali, ki imajo potrebo po vohanju, kopanju, po lovu, po raziskovanju, po vlečenju. Na nas je, da te pasje talente izkoristimo. Zadovoljevanje pasjega smrčka je ključnega pomena, ker psa tako utrudimo mentalno. Delo z nosom, kot je iskanje hrane, eteričnega olja ali igrače, so odlične aktivnosti, ki jih lahko sami prakticirate s svojimi psi. Borbena igra zadovoljuje nagon po plenu. Pri borbeni igri mora pes vedno zmagati, ker tako dvigujemo njegovo samozavest. Razni vlečni športi, kot so Canicross, Mantrailing, Bikejoring, sprostijo pri psu nagon po vlečenju in smo tako lahko bolj uspešni pri učenju hoje na popuščenem povodcu.

Ukvarjanje s psom skozi raznolike zaposlitve, v katerih pes uživa, je ključnega pomena, da smo pri vzgoji ali prevzgoji psa uspešni.

(Najhitrejša pot odpravljanja vedenjskih težav pri psu: zadovoljitev njegovih nagonov, 2018)

Slika 2: Borbena igra v okolju brez motenj.

(Vir: Lasten, 2020)

Slika 3: Borbena igra v okolju brez motenj.

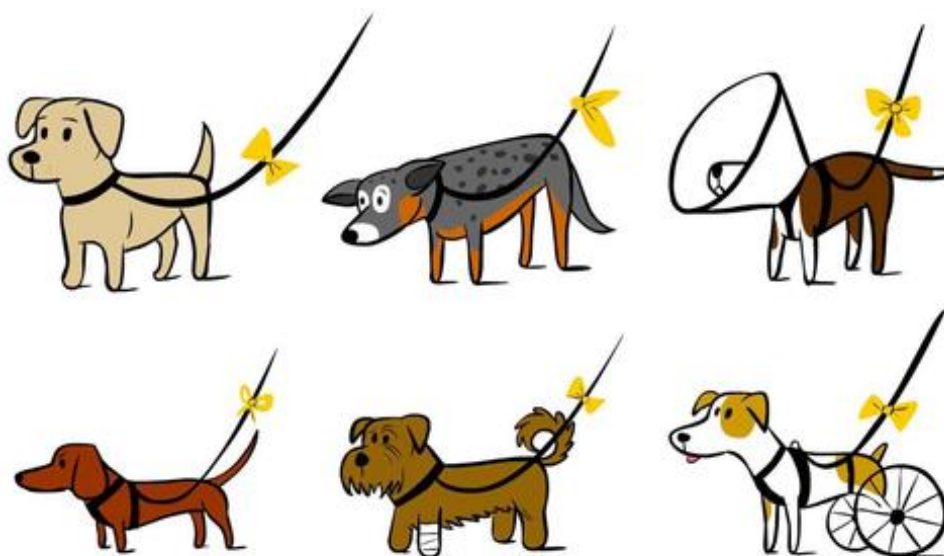
(Vir: Lasten, 2020)

2.4 Projekt »Rumeni pes«

Na sprehodih s Cornijem, ki ima hude težave z reaktivnostjo do ljudi in psov, opažam, da ga nekateri mimoidoči ogovarjajo. Vsak pes si zasluži svoj osebni prostor in pomembno je, da vanj ne silimo. Raje vprašamo lastnika, če se smemo psu približati in ga ogovoriti.

V pomoč ozaveščanja tematike so ustvarili projekt »rumeni pes«. Rumen trak, zavezan na povodcu, rumena rutica ali podobna rumena oznaka mimoidoče opozarjajo, da pes ne želi bližine drugih psov in/ali ljudi.

(Projekt »rumeni pes,« 2014)

Slika 4: Projekt »Rumeni pes.«

(Vir: <https://kuzek.si/projekt-rumeni-pes/>, 29. 2. 2020)

3 EMPIRIČNI DEL RAZISKOVALNE NALOGE

3.1 Osnovni podatki o raziskavi

V raziskovalnem delu moje naloge sem opravila intervju s pasjo inštruktorico Zavoda za vzgojo psov Alfakan, Manco Smolnikar, ki ima glede reaktivnosti psov tudi lastne izkušnje.

Prav tako sem opravila spletno anketo, ki so jo reševali tečajniki Zavoda za vzgojo psov Alfakan. Anketo sem objavila na spletni strani <https://www.1ka.si/>.

3.1.1 Namen raziskave

S pomočjo spletne ankete sem želela ugotoviti, zakaj se vedno več ljudi odloča za sistem dela s pozitivno motivacijo, pri kateri starosti psa in kako ta vpliva na odnos med lastnikom in psom.

3.1.2 Populacija in vzorec

Spletno anketo je izpolnilo 44 tečajnikov Zavoda za vzgojo Alfakan.

3.1.3 Metode dela

Uporabila sem naslednje metode:

- intervju,
- spletno anketo in
- računalniške programe za obdelavo podatkov (Word, Excel)

3.1.4 Pripomočki

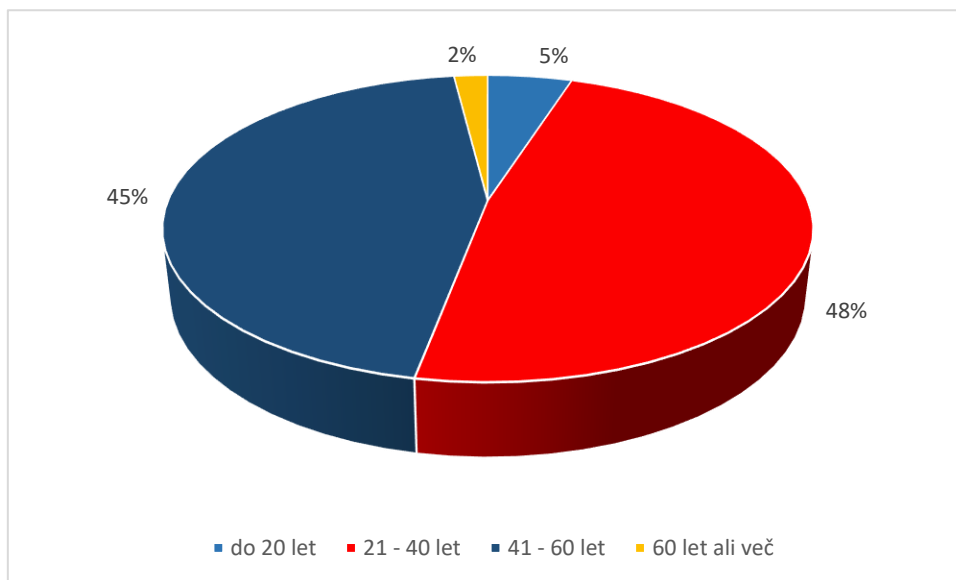
Pomagala sem si z različnimi pripomočki:

- Alfakanovi spletni dnevniki,
- literatura
- video vsebine na Alfakanovih spletnih omrežjih in
- računalnik z računalniško opremo.

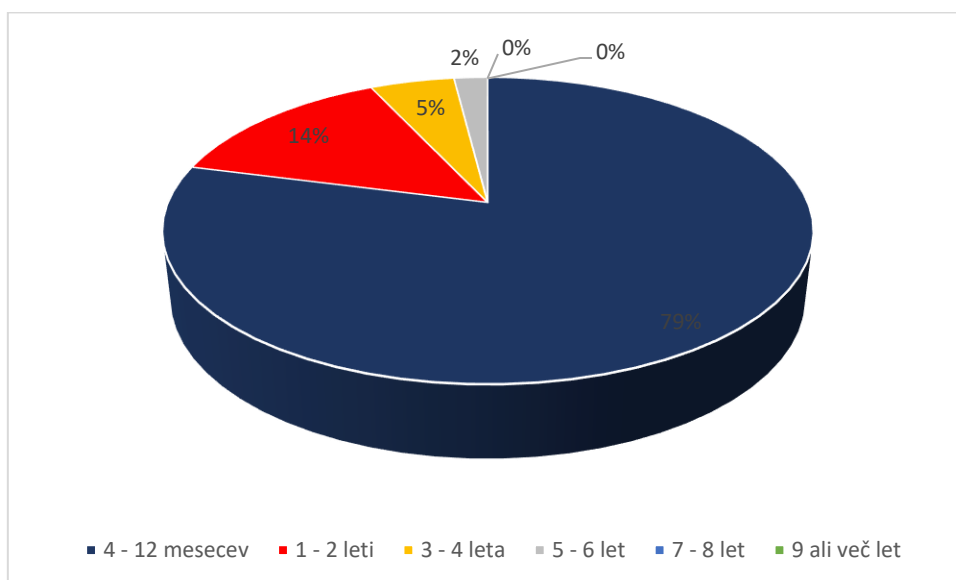
3.1.5 Hipoteza

Zastavili smo si hipotezo: "Z uporabo sistema pozitivne motivacije psi vseh starosti lažje in z veseljem delajo, kar se kaže tudi v rezultatih."

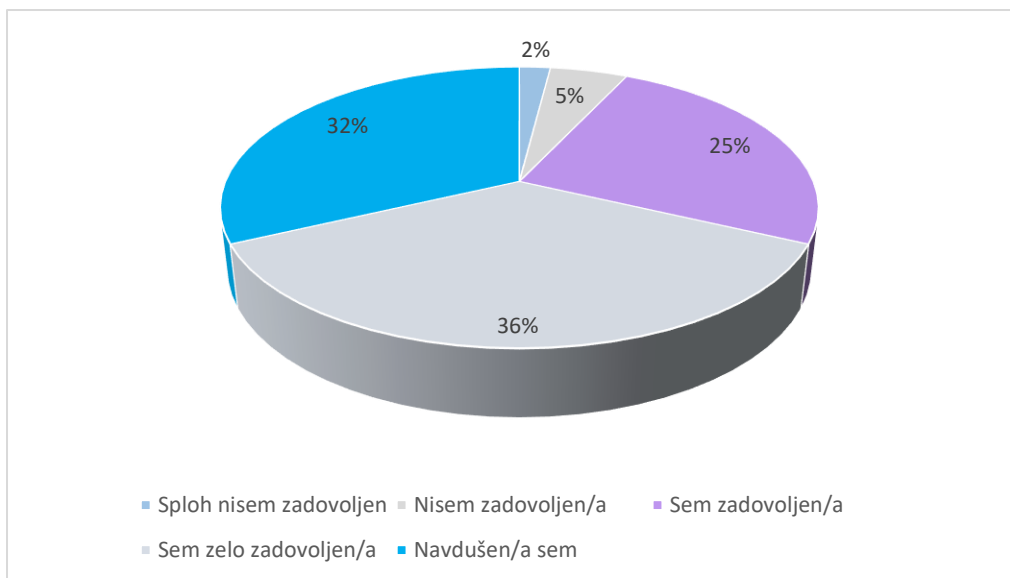
4 REZULTATI IN RAZPRAVA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

Slika 5: Starost
(Vir: Lasten, 2020)

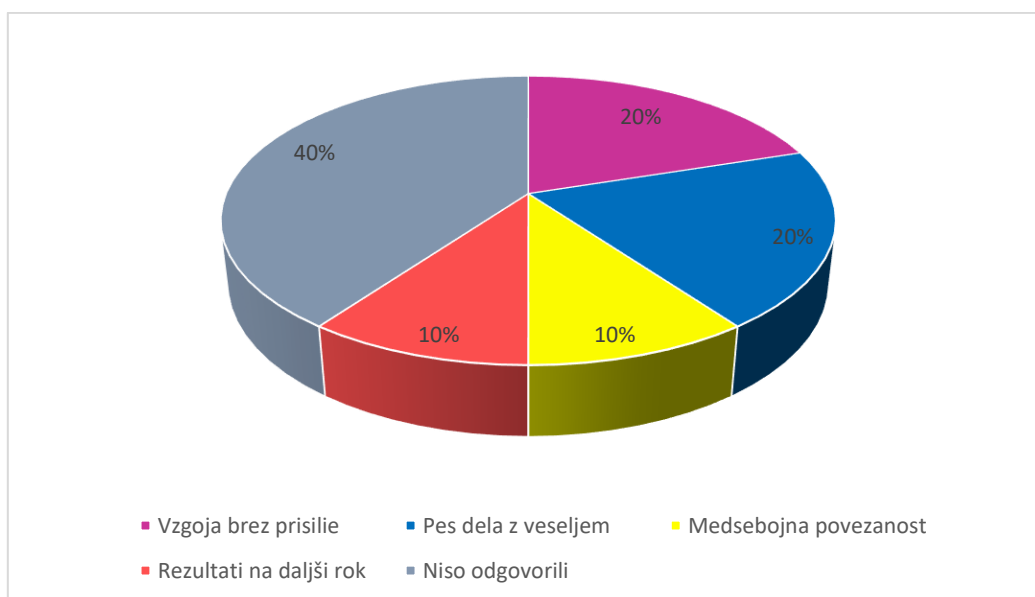

Slika 6: Pri kateri starosti vašega psa ste se začeli ukvarjati z njegovo vzgojo?
(Vir: Lasten, 2020)

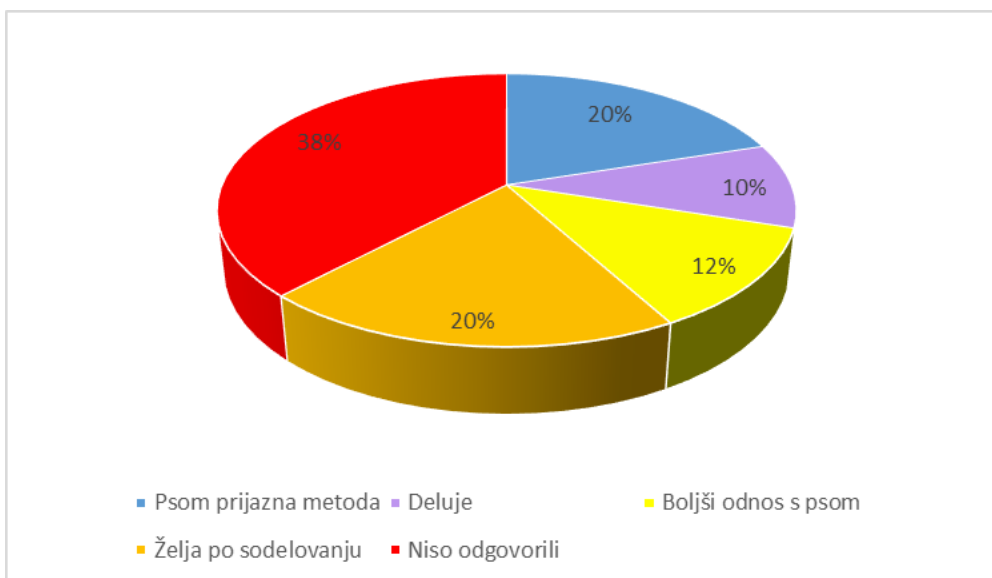
Slika 7: Kako bi ocenili vaše izkušnje z uporabo Alfakan sistema pozitivne motivacije?

(Vir: Lasten, 2020)

Slika 8: Zakaj ste se odločili za vzgojo z uporabo pozitivne motivacije?

(Vir: Lasten, 2020)

Slika 9: Kaj vam je pri vzgoji z uporabo pozitivne motivacije všeč?

(Vir: Lasten, 2020)

4.1 Razprava

Spletna anketa mi je bila v veliko pomoč, ker sem skozi odgovore anketirancev potrdila zastavljeno hipotezo. Raziskovalna naloga stoji na slednji hipotezi: »Z uporabo sistema pozitivne motivacije psi vseh starosti lažje in z veseljem delajo, kar se kaže tudi v rezultatih.«

Anketiranci so se za sistem dela s pozitivno motivacijo odločali, ker, ne verjamejo v vzgojo s prisilo (20%), temelji na vzpostavljanju vezi med vodnikom in psom (10%), rezultati se kažejo na daljši rok (10%) in ker pes delo opravlja z veseljem (20%). Anketirancem se zdi zelo pomembno, da psi kažejo željo po sodelovanju in ne delajo samo zato, ker so v to prisiljeni.

Anketirala sem tečajnike Zavoda za vzgojo psov Alfakan, ker sem se želela poglobiti in analizirati njihove izkušnje z uporabo sistema pozitivne motivacije. Alfakan sistem pozitivne motivacije je tečajnikom všeč, ker deluje (10%), je psom prijazna metoda dela (20%), psi kažejo večjo željo po sodelovanju (20%) in ker gradimo na odnosu med psom in vodnikom (10%).

5 ZAKLJUČEK

Življenje z reaktivnim psom me je naučilo, da vsi cilji v življenju niso doseženi zlahka. Pot do premagovanja reaktivnosti je proces, rezultati so neprecenljivi. Ljudje se moramo naučiti, kako potlačiti naša čustva in obžalovanje. Lastniki psov z vedenjskimi težavami, ki pridno delajo na reševanju težav, se v stresnih situacijah naučijo ostati mirni. Za spreminjanje čustvenega stanja psa moramo najprej spremeniti tudi lastno.

Na vsakodnevni sprehodih vse več opažam odnos, ki ga imajo ljudje do svojih štirinožnih prijateljev. S fizičnim poškodovanjem kot znak popravljanja neželenih vedenj psa samo ustrahujemo. V raziskovanje sem vključila intervju z inštruktorico Manco Smolnikar, ki je dejala, da se psi pri uporabi averzivov ali korekcij ne počutijo dobro in med uporabo te metode dela ne zadovoljujemo pasjih nagonov.

Spletna anketa, izvedena med tečajniki Alfakana, mi je bila v pomoč pri potrjevanju hipoteze. Izvedela sem, zakaj se vedno več ljudi odloča za sistem pozitivne motivacije in kako ta vpliva na odnos med lastnikom in psom. Zastavljeno hipotezo sem potrdila, ker se večina anketirancev strinja, da psi pri pozitivni motivaciji v delu z lastnikom uživajo in ne delujejo pod prisilo, temveč zgolj iz pripravljenosti sodelovanja z nami.

V teoretičnem delu raziskovalne naloge sem raziskala pasjo telesno govorico in njen pomen pri razumevanju in sporazumevanju z našimi psi. S pomočjo intervjuja sem primerjala vzgojo z uporabo averzivov ter korekcij in pozitivno motivacijo. Pojasnila sem vlogo projekta »Rumeni pes« v vsakodnevem življenju lastnikov plašnih psov z vedenjskimi težavami. Koliko ljudi je v Sloveniji seznanjenih s projektom? Dvigovanje ozaveščanja projekta se mi zdi zelo pomembno, ker se na takšen način izognemo neprijetnim situacijam in slabim izkušnjam.

Skozi raziskovanje sem pridobila veliko novega znanja na področju pasje vzgoje in psihologije. Raziskovalna naloga mi je dala nov vpogled v pasji svet. Vesela sem, da sem se imela možnost poglobiti in predstaviti področje, ki me zelo zanima. Naučila sem se, da sta podpora in predanost vseh družinskih članov ključnega pomena, če želimo biti pri vzgoji ali prevzgoji psa uspešni. Res je, da je življenje s psom vedno izziv in zavzema veliko časa, nič pa ne more nadomestiti zadovoljenega kosmatega sopotnika in olajšanega življenja z njim.

6 PRILOGE

Priloga A: Anketni vprašalnik

Priloga B: Intervju

Anketa

Pozdravljen/a,

sem Tjaša in obiskujem deveti razred Osnovne šole Mladika na Ptuju. V letošnjem šolskem letu delam raziskovalno nalogo na področju pasje vzgoje in pasje psihologije, z naslovom: Pasja vzgoja skozi pozitivno motivacijo. Pripravila sem anketni vprašalnik in bi vam bila zelo hvaležna, če bi na naslednja vprašanja bili pripravljeni odgovoriti in mi s tem zelo pomagali. Vprašalnik je anonimen.

1. V katero starostno skupino spadate?

- A) do 20 let
- B) 21 - 40 let
- C) 41 - 60 let
- D) 61 let ali več

2. Pri kateri starosti vašega psa ste se začeli ukvarjati z njegovo vzgojo?

- A) 4 do 12 mesecev
- B) 1 do 2 leti
- C) 3 do 4 leta
- D) 5 do 6 let
- G) 7 do 8 let
- E) 9 ali več let

3. Kako bi ocenili vaše izkušnje z uporabo Alfakan sistema pozitivne motivacije?

- A) sploh nisem zadovoljen/a
- B) nisem zadovoljen/a
- C) sem zadovoljen/a
- D) zelo sem zadovoljen/a
- E) navdušen/a sem

4. Zakaj ste se odločili za vzgojo z uporabo pozitivne motivacije?

5. Kaj vam je pri vzgoji z uporabo pozitivne motivacije všeč?

Hvala, da ste si vzeli čas in rešili anketo!

Intervju z Manco Smolnikar

1. Tvoj kuža Majk je imel velike težave z reaktivnostjo, sta se pred uporabo Alfakanovega sistema pozitivne motivacije posluževala kakšnih drugačnih metod dela?

Res je. Z Majkom sva se z reaktivnostjo spopadala kar precej časa. Nikoli nisem posegala po kakih psom neprijaznih metodah dela in prevzgoje, je pa res, da sem na začetku poskušala tudi z različnimi uvedbami instant nasvetov, ki sem jih slišala vsepovsod ali pa sem jih kje prebrala. Seveda se to ni izkazalo za koristno informacijo in tudi pri delu z Majkom se to ni kaj prav posebno poznalo.

2. Kaj meniš, kako delo s pozitivno motivacijo vpliva na odnos med lastnikom in psom?

Na kratko, zelo dobro. To trdim zato, ker sem se s pozitivno motivacijo srečala približno 5 let nazaj in sem z njo vzgojila in prevzgojila svojega psa. Pri pozitivni motivaciji gre za to, da skozi proces učenja in vzgoje gradimo odnos s psom. To je v tem procesu zelo pomembno. Delo po principu pozitivne motivacije nam prinaša hitrejše rezultate kot kateri koli drug sistem vzgoje. To je dokazano. V tem sistemu je zavzetih precej komponent (učni proces, zaposlitve, aktivni sprehod, socializacija...), ki so zelo pomembne, skupaj pa tvorijo odličen sistem na vseh področjih pasjega in človekovega življenja.

3. Kako je vama pozitivna motivacija pomagala pri premagovanju Majkove reaktivnosti?

Kot sem že omenila, sem se kar nekaj časa lovila pri poskušanju različnih nasvetov o prevzgoji Majka na tak in drugačen način. Vztrajanje pri pozitivni motivaciji pa naju je dejansko pripeljala do zelenih rezultatov. Zagotovo ni bilo lahko in tudi proces je trajal kar nekaj časa. Pozitivna motivacija od lastnikov zahteva precej potrpljenja in poznavanja pasje psihologije ter ostalih elementov. Všeč mi je, ker sva se skozi delo in ta sistem z Majkom še bolj povezala in hkrati po nekaj začetnih težkih trenutkih začela vse bolj in bolj uživati v pravzaprav kar zakomplicirani situaciji.

4. Kaj moramo pri delu s pozitivno motivacijo upoštevati?

Doslednost in čas. Te dve komponenti se meni zdita najpomembnejši, prav tako pa sta lahko ključni pri tem, ali bo sistem učinkoval pri nas ali ne. Pomembno je tudi to, da imamo s psom jasno komunikacijo in da poleg prevzgoje neželenih vedenj poskrbimo tudi za pasje zaposlitve in kvaliteten čas, ki ga ob tem preživimo s psom.

5. Naštej nekaj temeljnih razlik med uporabo pozitivne motivacije in uporabo korekcij.

Teh razlik je kar precej, zagotovo pa se mi bistveno zdi to, kako se pri vsaki od teh dveh počutijo naši psi. Pri pozitivni motivaciji stremimo k temu, da se psi pri delu počutijo dobro, da poskrbimo za njihove nagone in počutje ob prevzgoji. To pa zagotovo ne moremo trditi pri psom, neprijaznih korekcijah. Vsaj ne pri takem načinu, ki ga večina ljudi uporablja.

7 VIRI IN LITERATURA

- Pribičević, J. (8. januar 2020). *Korekcije pri vzgoji psa? Pozitivna motivacija ali uporaba sile?* [video datoteka]. Pridobljeno 8. januarja 2020 s <https://www.facebook.com/alfakan.slo/videos/588994358553369>
- Jerot M. (29. julij 2019). Učenje psa: pozitivna motivacija zahteva več [objava v spletnem dnevniku]. Pridobljeno 25. februar 2020 s <https://www.alfakan.si/blog/ucenje-psa/>
- Golob, N. (12. februar 2018). Govorica psov – miritveni signali pri psu [objava v spletnem dnevniku]. Pridobljeno 10. februar 2020 s <https://www.alfakan.si/blog/govorica-psov-miritveni-signali-pri-psu/>
- Pribičević, J. (19. februar 2020). Romantična predstava o psu [objava v spletnem dnevniku]. Pridobljeno 20. februar 2020 s <https://www.alfakan.si/blog/romatnticna-predstava-o-psu/>
- Pribičević, J. (30. julij 2015). Socializacija psa in njeni glavni cilji [objava v spletnem dnevniku]. Pridobljeno 20. februar 2020 s <https://www.alfakan.si/blog/socializacija-psa-in-njeni-glavni-cilji/>
- Pribičević, J. (23. september 2018). Najhitrejša pot odpravljanja vedenjskih težav pri psu: zadovoljitev njegovih nagonov! [objava v spletnem dnevniku]. Pridobljeno 29. februar 2020 s <https://www.alfakan.si/blog/odpravljanje-vedenjskih-motenj/>
- Pribičević, J. (23. oktober 2017). Pozitivna motivacija v Alfakan sistemu [objava v spletnem dnevniku]. Pridobljeno 28. februar 2020 s <https://www.alfakan.si/blog/pozitivna-motivacija-v-alfakan-sistemu/>
- Pribičević, J. (2018) Priročnik za vzgojo psov [PDF dokument] Pridobljeno 25. februar 2020 s <https://www.alfakan.si/wp-content/uploads/2018/08/ALFAKAN-SISTEM.pdf>
- Drolc, N. (20. marec 2014.). Projekt »rumeni pes.« [objava v spletnem dnevniku]. Pridobljeno 29. februar 2020 s <https://kuzek.si/projekt-rumeni-pes/>
- Pipan, S. (ur.) (2013). *Vzgojimo psa učinkovito, a prijazno*. Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Pipan, S. (2013). Socializacija. V. D. Movrin (ur.), *Vzgojimo psa učinkovito, a prijazno* (str. 68-69 in str. 78-79). Celje. Celjska Mohorjeva družba.
- Bekoff, M. in Pierce, J. (2019). *Unleashing Your Dog: A Field Guide to Giving Your Canine Companion the Best Life Possible*. Novato, California: New World Library.
- Slika 4. [Projekt »rumeni pes.«] Pridobljeno iz Projekt »rumeni pes.« Pridobljeno s <https://kuzek.si/projekt-rumeni-pes/> 29. februar 2020.